

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ  
КАФЕДРА ОБЛІКУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ

## **СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКА ЕКСПЕРТИЗА**

**Методичні рекомендації**  
для проведення практичних занять

підготовки магістра  
(назва освітнього ступеня)  
спеціальності 071 «Облік і аудит»  
(шифр, назва спеціальності)

освітньо-професійна програма Облік і аудит

**Укладач** Проскуріна Н. М., д.е.н., професор, професор

Запоріжжя 2019

## ВСТУП

**Практичне заняття** – це вид аудиторного навчального заняття, на якому викладач організовує детальний розгляд студентами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує уміння і навички їх практичного застосування шляхом виконання практичних завдань, вправ.

Практичні заняття сприяють кращому засвоєнню теоретичного матеріалу, набуттю відповідних навичок та їх закріпленню.

Успішне вивчення курсу «Судово-бухгалтерська експертиза» залежить від лекційних та, особливо, від практичних занять. Завдання вивчення цієї дисципліни такі: вивчення та опанування студентами основних законодавчих норм, якими передбачено проведення судово-бухгалтерської експертизи, організаційних і методичних прийомів проведення експертного дослідження, складання відповідних процесуальних документів: клопотання, повідомлення про неможливість надати висновок, висновок судово-бухгалтерської експертизи й т. ін. Практичні заняття проводяться за темами, їх мета — закріплення теоретичного матеріалу.

Виконуючи ці завдання, студенти зобов'язані показати як вміння використовувати набуті спеціальні знання з фінансового і управлінського обліку, аудиту, державного фінансового контролю та аналізу господарської діяльності, так і досвід роботи з чинними законодавчими та іншими нормативно-правовими актами України з фінансово-економічних питань.

Щоб виконати практичні завдання з відповідної теми, студенти повинні вивчити їх теоретично, опрацювавши законодавчі та загально-нормативні акти, підручники і навчальні посібники.

Завдання включають різні проблемні ситуації, в яких студенти зобов'язані добре орієнтуватися. Перед початком практичних занять потрібно проводити програмний контроль. Залишок часу відводиться для розв'язання завдань під керівництвом викладача.

Під час виконання завдання студенти усвідомлюють проблемні ситуації, визначають суть здійсненої господарської операції, встановлюють відповідність проведення фінансово-господарської операції чинному законодавству, оформлюють проведене експертне дослідження.

Після виконання останнього завдання, застосувавши знання правових і економічних дисциплін, студенти пишуть необхідний процесуальний документ, який за даних обставин мав би скласти судовий експерт-бухгалтер, — висновок.

Для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів під час вивчення дисципліни застосовується в більшості випадків кейс-метод (метод аналізу конкретних ситуацій), який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу.

Метод аналізу конкретних ситуацій (кейс-метод) застосовується викладачами, які ведуть лекційні та практичні заняття.

Перш ніж приступити до аналізу конкретних ситуацій з дисципліни «Судово-бухгалтерська експертиза», необхідно вивчити організацію та методику її проведення.

Методика вивчення та проведення судово-бухгалтерської експертизи включає такі стадії як організаційну, дослідну і узагальнюючу. Організація роботи в експертній установі включає, перш за все, складання висновку судово-бухгалтерської експертизи за постановою (ухвалою) судово-слідчих органів.

Практичні завдання з курсу «Судово-бухгалтерська експертиза» виконуються студентами протягом семестру згідно з програмою курсу з метою закріплення теоретичних знань. Викладачем, який веде практичні заняття, здійснюється поточний контроль виконання практичних завдань шляхом перевірки наявності виконаних навчальних завдань та індивідуальної співбесіди зі студентом по кожному завданню. Кожне завдання оцінюється окремо у відповідності зі встановленими критеріями оцінки.

## ЗАВДАННЯ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

### ТЕМА 2 «СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКА ЕКСПЕРТИЗА, ЇЇ ВИДИ ТА ЗАВДАННЯ»

#### *Ситуаційна задача № 1*

##### *Умови*

Після розгляду та вивчення висновку експертизи слідчим встановлено, що експертом досліджено не всі надані об'єкти, тобто висновок є неповним. Шляхом допиту експерта слідчий не зміг усунути неповноту висновку. Тому він вирішує призначити експертизу.

##### *Завдання*

1. Визначити, яку експертизу буде призначено слідчим за даних обставин.
2. За допомогою якого процесуального документа призначається експертиза за даних обставин? Що необхідно обов'язково зазначити в цьому документі?
3. Кому може бути доручено проведення даної експертизи?

#### *Ситуаційна задача № 2*

##### *Умови*

Під час проведення первинної експертизи встановлено порушення чинних процесуальних норм, що регламентують порядок призначення та проведення експертизи. Крім того, у судді виникли сумніви у правильності висновку експерта, пов'язані з його недостатньою обґрунтованістю. У зв'язку з цим суд призначив проведення експертизи.

##### *Завдання*

1. Назвати, яку експертизу призначено судом.
2. Яким процесуальним документом оформлюється призначення такої експертизи? Що необхідно обов'язково зазначити в цьому документі?
3. Кому може бути доручено проведення цієї експертизи ?

#### *Ситуаційна задача № 3*

##### *Умови*

У ході попереднього слідства по кримінальній справі була призначена і проведена судово-бухгалтерська експертиза. Матеріали кримінальної справи, в тому числі і експертиза, після завершення слідства були передані до суду. Вивчивши матеріали кримінальної справи, суддя вирішив призначити судово-бухгалтерську експертизу.

##### *Завдання*

1. Визначити, яку саме експертизу (первинну, додаткову або повторну) призначить суддя.
2. Який процесуальний документ буде оформлений суддею для призначення експертизи за даних умов?
3. Кому можна доручити виконання цієї експертизи?

### *Ситуаційна задача № 4*

#### *Умови*

До суду звернулось підприємство «Астра» з позовом про визнання його прав на частину будинку. Спорудження цього будинку протягом трьох років проводилось підприємством «Будівельник», а інвестування — підприємством «Астра».

Після розгляду справи в суді за клопотанням однієї зі сторін суддею була призначена експертиза, на вирішення якої були поставлені такі питання:

Визначити фактичну вартість будинку.

На підставі наданих документів визначити, чи проводило підприємство «Астра» інвестування даного будинку і в яких розмірах.

#### *Завдання*

Визначити вид призначеної експертизи.

## **ТЕМА 3 «ПРЕДМЕТ І МЕТОД СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ»**

### *Ситуаційна задача № 1*

#### *Умови*

До державної експертної установи для проведення судово-бухгалтерської експертизи надійшли матеріали кримінальної справи № 0008623 при постанові слідчого відділу податкової міліції ДПА в м. Києві Іванова Т. Г., в якій на вирішення експертизи поставлені такі питання:

1. Чи є доцільним та економічно обґрунтованим укладення підприємством «Астра» договору № 2 від 07.10.2018 р. з комерційною фірмою «Ява»?
2. Хто з посадових осіб підприємства «Астра» та в якій мірі є відповідальним за проведення господарських операцій?
3. Чи підтверджуються документально висновки ревізорів (акт перевірки № 22/2-96 від 28.01.2019 р.) щодо донарахування підприємству «Астра» податку на прибуток в сумі 60 тис. грн за 2018 р.?

#### *Завдання*

1. Визначити, які з питань відносяться до компетенції експерта-бухгалтера. Пояснити чому.
2. За питаннями, поставленими у межах компетенції експерта-бухгалтера, визначити, які об'єкти необхідно дослідити.

### *Ситуаційна задача № 2*

#### *Умови*

Для проведення судово-бухгалтерської експертизи до державної експертної установи надійшли матеріали цивільної справи № 89/001 при ухвалі судді господарського суду Миколаївської області Павлової І. Д. На вирішення експертизи поставлені такі питання:

1. Чи підтверджується документально отримання в серпні 1999 р. корпорацією «Агроком» паливно-мастильних матеріалів, оплачених за рахунок кредитних коштів?

2. Чи мали місце порушення чинного законодавства під час проведення митного оформлення експортного вантажу відповідно до контракту № 2 від 08.03.2017 р., укладеного між підприємством «Агроком» та фірмою «Девід» (Німеччина)?

#### *Завдання*

1. Визначити, які з питань відносяться до компетенції експерта-бухгалтера. Пояснити чому.
2. За питаннями, поставленими в межах компетенції експерта-бухгалтера, визначити, які об'єкти необхідно дослідити.

### *Ситуаційна задача № 3*

#### *Умови*

До державної експертної установи для проведення судово-бухгалтерської експертизи надійшли матеріали кримінальної справи № 287135 при постанові судді Печерського районного суду м. Києва Петрова П. Г. На вирішення експертизи поставлені такі питання:

1. Чи підтверджуються документально висновки ревізії (акт КРУ від 15.02.2018 р.) щодо встановлення нестачі грошових коштів у касі підприємства «Полюс» станом на 10.02.2018 р.?
2. Чи використані під час проведення ревізії всі необхідні методи та прийоми дослідження даних бухгалтерського обліку?

#### *Завдання*

1. Визначити, які з питань відносяться до компетенції експерта-бухгалтера. Пояснити чому.
2. За питаннями, поставленими в межах компетенції експерта-бухгалтера, визначити, які об'єкти необхідно дослідити.

### *Ситуаційна задача № 4*

#### *Умови*

На вирішення експерту-бухгалтеру державної установи (ухвала суду Дніпровського району м. Києва Сидорова Д. М. по кримінальній справі № 08-327) були поставлені такі питання:

Чи підтверджуються документально висновки ревізії (акт КРУ від 10.04.2018 р.) щодо встановлення нестачі грошових коштів у касі підприємства «Полюс» станом на 10.02.2018 р.?

На дослідження експерту були надані матеріали кримінальної справи в одному томі.

Експертом у визначені строки було заявлено клопотання про надання додатково матеріалів: постанови Кабінету Міністрів України та накази Міністерства фінансів України за перший квартал 2018 р.

#### *Завдання*

1. Визначити, чи можливо за наданими документами відповісти на поставлене запитання. Пояснити чому.
2. Чи правильно складено клопотання щодо об'єктів дослідження?

## ТЕМА 4 «ОРГАНІЗАЦІЯ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ»

### *Ситуаційна задача № 1*

#### *Умови*

Згідно з актом перевірки № 25 від 10.01.2018 р., складеним ревізорами ДПІ у Дарницькому районі м. Києва, підприємству «Альфа» донараховано прибуткового податку з громадян у сумі 3000 грн за 2018 р., внесків до Пенсійного фонду України — у розмірі 4000 грн за цей же період.

На вирішення судово-бухгалтерської експертизи поставлені такі питання:

1. Чи підтверджуються документально висновки акта перевірки № 25 від 10.01.2018 р. щодо донарахувань за 2018 р. прибуткового податку в сумі 3000 грн. та внесків до Пенсійного фонду України — 4000 грн?

На дослідження надані матеріали: відомості нарахування заробітної плати по підприємству «Альфа» за 2018-99 рр.

#### *Завдання*

1. Визначити, чи можливо за наданими на дослідження документами відповісти на поставлене слідчим запитання.

2. У разі необхідності скласти перелік документів, необхідних для вирішення поставленого питання, та оформити клопотання про надання додаткових документів.

### *Ситуаційна задача № 2*

#### *Умови*

Засновники ТОВ «Омега» звернулись до суду з позовом про виплату їм вартості частини майна підприємства станом на 01.10.2018 р.

Ухвалою суду була призначена судово-бухгалтерська експертиза, на вирішення якої було поставлене таке запитання:

1. В якій сумі документально підтверджується заборгованість ТОВ «Омега» перед засновниками станом на 01.10.2018 р?

На експертизу надійшла лише ухвала суду.

#### *Завдання*

1. Визначити, які документи необхідні для вирішення поставленого запитання.

2. Оформити процесуальний документ, який складає судовий експерт для надання необхідних йому матеріалів.

### *Ситуаційна задача № 3*

#### *Умови*

До науково-дослідного інституту судових експертиз надійшли матеріали кримінальної справи № 281096 та документи підприємства «Ніна» при постанові слідчого прокуратури м. Вінниця Іванова В.І. про призначення судово-бухгалтерської експертизи. На вирішення експертизи поставлено запитання:

1. У якому розмірі підтверджується нестача грошових коштів у касі підприємства «Ніна» станом на 10.10.2018 р., виявлена ревізорами КРУ м. Вінниця (акт ревізії № 3 від 10.10.2018 р.)?

На дослідження надані такі документи підприємства «Ніна» за 2016-2018 рр.:

- статутно-реєстраційні документи «Ніна»;

- договори про індивідуальну матеріальну відповідальність касирів;
- заявка-розрахунок на встановлення ліміту в касі підприємства;
- прибуткові та видаткові касові ордери;
- касові книги та накопичувальні відомості до них;
- банківські документи за розрахунковим рахунком та накопичувальні відомості;
- авансові звіти;
- бухгалтерський рахунок «Розрахунки з підзвітними особами»;
- відомості з нарахування та виплати заробітної плати;
- журнали ЕККА;
- податкова звітність;
- акт ревізії КРУ м. Вінниця № 3 від 10.10.2018 р.;
- інші матеріали справи: протоколи допитів, пояснення.

#### *Завдання*

1. Проаналізувати надані на дослідження матеріали і визначити, чи всі необхідні документи надані експерту для проведення дослідження та відповіді на поставлене запитання.
2. Оформити в разі необхідності клопотання.

#### *Ситуаційна задача № 4*

##### *Умови*

До НДІ судових експертиз 17.11.2018 р. надійшли матеріали кримінальної справи № 2-96 при постанові судді Славутичського міського суду Київської області Давиденко Н. О. про призначення судово-бухгалтерської експертизи з питань визначення залишкової балансової вартості автомобіля ВАЗ 21213 «Нива», що був на балансі державної установи станом на 02.02.2018 р.

На експертизу надані такі матеріали:

- акт приймання-передачі основних засобів від 17.10.1997 р.;
- інвентарна картка групового обліку основних засобів автомобілів ВАЗ 21213;
- довідка № 57/08-1674 від 02.02.2018 р.;
- довідка № 57/32-1726 від 17.09.2018 р.;
- бухгалтерські рахунки «Основні засоби», «Знос основних засобів» за 2017-2018 рр.

#### *Завдання*

1. Проаналізувати надані на дослідження матеріали і визначити, чи всі необхідні документи надані експерту для проведення дослідження та відповіді на поставлене запитання.
2. Оформити в разі необхідності клопотання.



## ТЕМА 5 «ОРГАНІЗАЦІЙНА СТАДІЯ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ЕКСПЕРТИЗИ»

### *Ситуаційна задача № 1*

#### *Умови*

Для проведення судово-бухгалтерської експертизи до державної експертної установи надійшла ухвала судді господарського суду Житомирської області Крамаренка І. Д.

На вирішення експертизи поставлені такі запитання:

1. Чи підтверджується документально отримання в червні 2018 р. корпорацією «Автомаш» товарно-матеріальних цінностей за накладними № 10 від 10.04.2018 р. та № 12 від 12.04.2018 р.?

2. Чи у відповідності з чинним законодавством складені накладні № 10 від 10.04.2018 р. та № 12 від 12.04.2018 р.?

Для проведення дослідження експерту надані:

- головна книга корпорації «Автомаш» за 2018 р.;
- касова книга корпорації «Автомаш» за 2018 р.

Експертом протягом п'яти днів з дня одержання завдання на проведення експертизи було заявлене клопотання про надання необхідних матеріалів.

#### *Завдання*

1. Визначити перелік необхідних додаткових документів у разі, якщо корпорацією «Автомаш» одержано ТМЦ за вказаними накладними за варіантами:

2.

1 варіант	З 1 по 15 у списку групи	за договорами купівлі-продажу
2 варіант	З 16 по 30 у списку групи	за договорами комісії

2. Навести перелік нормативних актів, якими встановлено порядок складання первинних документів та якими регулюється порядок відображення їх в бухгалтерському обліку.

3. З урахуванням того, що на заявлене клопотання судом не були надані необхідні документи, скласти повідомлення про неможливість надати висновок.

### *Ситуаційна задача № 2*

#### *Умови*

За договором № 8 від 22.01.2018 р. значиться переданою на переробку сировина від підприємства «Зоря» підприємству «Мрія». Під час перевірки переробника—підприємства «Мрія» ревізорами КРУ м. Києва (акт від 07.06.2001 р.) встановлено, що на частину сировини власником—підприємством «Зоря» протягом року не було надано замовлення на переробку, в якому визначався б кінцевий необхідний продукт, і не надходило вимоги про повернення цієї сировини. Не перероблена сировина підприємством «Мрія» обліковувалась на позабалансовому рахунку, що підтверджується даними інвентаризаційних описів.

Вартість цієї давальницької сировини ревізорами була врахована як безоплатно отримана в збільшення прибутку підприємства «Мрія» за 2018 р.

Для проведення судово-бухгалтерської експертизи до державної експертної установи надійшли матеріали господарської справи (в тому числі і вищезазначений акт від 07.06.2001 р.) при ухвалі судді господарського суду м. Києва Коршуненка І. Д.

На вирішення експертизи поставлені такі запитання:

1. Чи відповідає чинному законодавству ведення обліку підприємством «Мрія» давальницької сировини, одержаної за договором № 8 від 22.01.2018 р.?

2. Чи підтверджуються документально висновки акта від 07.06.2018 р. стосовно збільшення прибутку підприємства «Мрія» за 2018 р. на вартість безоплатно отриманої сировини за договором № 8 від 22.01.2018 р.?

Для проведення дослідження експерту надані:

- головна книга підприємства «Мрія» за 2017 р.;
- касова книга підприємства «Мрія» за 2018 р.

Експертом протягом п'яти днів з дня одержання завдання на проведення експертизи було заявлене клопотання про додаткове надання необхідних матеріалів.

*Завдання*

1. Визначити перелік необхідних додаткових документів.

2. Навести перелік нормативних актів, якими встановлено порядок ведення бухгалтерському обліку по давальницькій сировині, що надійшла на переробку.

3. З урахуванням того, що на заявлене клопотання судом не були надані необхідні документи, скласти повідомлення про неможливість надати висновок.

### *Ситуаційна задача № 3*

*Умови*

До НДІ судових експертиз при ухвалі судді Жовтневого районного суду м. Києва Товстуненко М. Д. надійшли матеріали цивільної справи № 3-481 за скаргою Тарасенка І. Т. (директора торгової фірми «Сплав») на неправомірні дії нотаріуса: зацікавлена сторона: АКБ «Товтри».

На розв'язання експертизи поставлене таке запитання:

Чи відповідає кредитному договору № 30-08-98 від 30.08.2017 р. сума заборгованості Тарасенка І. Т. у розмірі 5281718,37 грн перед АКБ «Товтри» станом на 03.03.2018 р.?

Для проведення експертизи надані матеріали цивільної справи:

- кредитний договір № 30-08-98 від 30.08.2017 р.;
- додаткова угода № 31 від 17.11.2017 р. до кредитного договору № 30-08-98 від 30.08.2017 р.;
- розрахунок заборгованості торгової фірми «Сплав» перед АКБ «Товтри» за кредитним договором № 30-08-98 від 30.08.2017 р. станом на 03.03.2018 р.;
- довідка АКБ «Товтри» про виконання умов позичальником кредитного договору № 30-08-98 від 30.08.2017 р.

*Завдання*

1. Проаналізувати, чи всі необхідні документи надані для проведення дослідження з поставленого запитання.
2. Визначити, який процесуальний документ необхідно скласти за даних умов.

*Ситуаційна задача № 4**Умови*

Для проведення судово-бухгалтерської експертизи до державної експертної установи надійшла постанова прокурора Чернігівської області Демиденка П. І.

На вирішення експертизи поставлені такі запитання:

1. Чи підтверджується документально отримання в серпні 2018 р. підприємством «Авізо» основних засобів за договором купівлі-продажу № 42 від 01.08.2018 р. за накладними № 20 від 12.08.2018 р. та № 22 від 24.08.2018 р.?
2. Чи відповідно до чинного законодавства складені накладні № 20 від 12.08.2018 р. та № 22 від 24.08.2018 р.?

Для проведення дослідження експерту надані:

- головна книга корпорації «Авізо» за 2018 р.;
- касова книга корпорації «Авізо» за 2018 р.

Експертом протягом п'яти днів з дня одержання завдання на проведення експертизи було заявлене клопотання про надання необхідних матеріалів.

*Завдання*

1. Визначити перелік документів, необхідних для відповіді на поставлені запитання.
2. Визначити, який процесуальний документ необхідно скласти за умови, що клопотання задоволено частково: надані накладні № 20 від 12.08.2018 р. та № 22 від 24.08.2018 р.

*Ситуаційна задача № 5**Умови*

До експертної установи надійшов лист від слідчого прокуратури Переяслав-Хмельницького району Київської області з проханням провести судово-бухгалтерську експертизу з такого питання:

1. Чи підтверджуються документально висновки КРУ, викладені в акті ревізії № 652 від 10.03.2018 р., щодо нецільового використання бюджетних коштів товариством з обмеженою відповідальністю «Правда» в 1999 р.?

На дослідження надані такі документи:

- головна книга за 1999 р.;
- касова книга за 2018 р.

*Завдання*

1. Проаналізуйте, чи всі необхідні документи надані для відповіді на поставлені запитання. У разі необхідності складіть клопотання за встановленою формою.
2. Складіть необхідний процесуальний документ у разі, якщо клопотання не задоволено.

**ТЕМА 6 «МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ СУДОВО-БУХГАЛТЕРСЬКОЮ  
ЕКСПЕРТИЗОЮ ОСНОВНИХ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКИХ  
ОПЕРАЦІЙ»**

*Ситуаційна задача № 1*

*Умови*

До експертної установи 6 жовтня поточного року надійшли матеріали кримінальної справи № 27/93 та документи підприємства «Калейдоскоп» при постанові слідчого прокуратури Осики Л.М. про призначення судово-бухгалтерської експертизи.

На вирішення експертизи поставлені такі питання :

1. Чи підтверджується документально нестача грошових коштів у касі підприємства «Калейдоскоп» станом на 10.11.2018 р.? Якщо так, то в якому розмірі.
2. Визначити період виникнення нестачі на підприємстві «Калейдоскоп».
3. Визначити коло осіб, винних у виникненні цієї нестачі.

Для проведення експертизи надані такі документи підприємства «Калейдоскоп»:

- статутно-реєстраційні документи;
- договори про індивідуальну матеріальну відповідальність;
- заявка-розрахунок на встановлення ліміту каси на 2018 р.;
- прибуткові та видаткові касові ордери, накопичувальні відомості до них за I кв., II кв., III кв. 2018 р.;
- касова книга за 2018 р.;
- банківські документи за IV кв. 2018 р.;
- авансові звіти за 2018 р.;
- відомості з нарахування та виплати заробітної плати працівникам за 2018 рік;
- інші матеріали справи: протоколи допитів, пояснення.

Експертом 10 жовтня поточного року заявлено клопотання про надання додаткових матеріалів підприємства «Калейдоскоп».

*Завдання*

Визначити перелік необхідних додаткових документів у разі, якщо підприємство «Калейдоскоп» вело підприємницьку діяльність:

за варіантами:

1 варіант	З 1 по 10 у списку групи	Роздрібну торгівлю із застосуванням ЕККА
2 варіант	З 11 по 20 у списку групи	Оптову торгівлю
3 варіант	З 21 по 30 у списку групи	Виробничу діяльність

На заявлене клопотання слідчим надані документи по варіантах, наведених нижче. Проаналізувавши надані документи зробити висновок про те, чи можливо за наданими на дослідження документами відповісти на поставлені запитання.

1 варіант	3 1 по 5 у списку групи	Повністю
2 варіант	3 6 по 10 у списку групи	Частково надані документи: — журнали електронних контрольних касових апаратів за 2018 рік; — чекова книжка; — журнали-ордери та оборотні відомості за балансовими рахунками, — головну книгу за 2018 р.
3 варіант	3 11 по 15 у списку групи	Частково надані документи: — журнали-ордери та оборотні відомості по балансових рахунках, — головну книгу за 2018 р., — банківські документи за I кв., II кв., III кв. 2018 р., — прибуткові та видаткові касові ордери, — накопичувальні відомості до них за IV кв. 2018 р.
4 варіант	3 16 по 20 у списку групи	Частково надані документи: — банківські документи за I кв., II кв. III кв. 2018 р., — інвентаризація станом на 01.01.2018 р., — інвентаризація станом на 10.11.2018р., — прибуткові та видаткові касові ордери, — накопичувальні відомості до них за IV кв. 2018 р.
5 варіант	3 21 по 25 у списку групи	Частково надані документи: — журнали ЕККА за 2018 рік; — чекова книжка; — банківські документи за I кв., II кв., III кв. 2018 р., — інвентаризація станом на 01.01.2018 р., — прибуткові та видаткові касові ордери, — накопичувальні відомості до них за IV кв. 2018 р.
6 варіант	3 26 по 30 у списку групи	Не задоволено

1. Визначити, за допомогою яких методів необхідно провести дослідження. Роз'яснити, яким чином застосовуються ці методи.
2. Навести перелік нормативних актів, яким регулюється проведення касових операцій і відображення їх у бухгалтерському обліку.

## Ситуаційна задача № 2

### Умови

До господарського суду м. Вінниця 07.10.2019 р. надійшла позовна заява від підприємства «Мрія» стосовно несплати товариством «Книга» грошових зобов'язань за договором купівлі-продажу № 323 від 07.09.2018 р. в сумі 4000 грн. Як зазначено в заяві, товари за вказаним договором підприємством «Мрія» були поставлені товариству «Книга» за накладною № 15 від 10.10.2018 р. на суму 40000 грн. Відповідно до договору покупець має перерахувати кошти за одержаний товар протягом двох місяців станом на 1 грудня 2018 р., 1 березня 2019 р., а також на 1 червня 2019 р. Є акти звіряння взаємних розрахунків, у яких підтверджується існування заборгованості в розмірі 4000 грн. Акти підписані однією стороною — підприємством «Мрія».

По цій справі судом була призначена судово-бухгалтерська експертиза в експертній державній установі для вирішення питання:

Чи підтверджується документально заборгованість товариства «Книга» перед підприємством «Мрія» за договором купівлі-продажу № 23 від 07.09.2018 р. станом на 01.10.2018 р. у сумі 4000 грн?

Для проведення судово-бухгалтерської експертизи суд зобов'язав сторони надати всі необхідні документи.

### Завдання

1. Скласти перелік документів, необхідних для проведення дослідження з поставленого питання.
2. Скласти за встановленою формою клопотання [див. 71, с. 200].
3. Залежно від варіанта клопотання було задоволено, частково задоволено або не задоволено.

1 варіант	З 1 по 10 у списку групи	Задоволено повністю
2 варіант	З 11 по 20 у списку групи	Частково задоволено (не надані облікові реєстри)
3 варіант	З 21 по 30 у списку групи	Частково задоволено (не надані первинні документи)

Проаналізувати чи достатньо наданих на дослідження документів для проведення дослідження з поставленого питання. Вирішити, який з процесуальних документів у даному випадку повинен скласти експерт: висновок судово-бухгалтерської експертизи чи повідомлення про неможливість надати висновок.

Відповісти на наступні запитання:

1. на підставі яких документів у бухгалтерському обліку відображуються господарські операції?
2. які вимоги пред'являються до цих документів?
3. якими нормативними актами регулюються ці положення в 2018 р.?

4. яким чином у бухгалтерському обліку товариства «Книга» і підприємства «Мрія» повинна була бути відображена описана операція за договором купівлі-продажу № 23?

*Ситуаційна задача № 3*

*Умови*

У ході проведення ревізії на підприємстві «Соняшник» перевіряючими було встановлено, що деяким особам цього підприємства повторно виплачувалась заробітна плата за липень 2019 р.

Згідно з постановою перед експертом-бухгалтером слідчий поставив такі запитання:

1. Чи підтверджуються висновки ревізора про повторну виплату заробітної плати за липень 2019р. Самойлову Г. К. та Климову С. А. підприємства «Соняшник» в сумі 810,00 грн?

*На дослідження надані наступні бухгалтерські документи підприємства «Соняшник» за липень та серпень 2019 р.:*

- відомості про нарахування заробітної плати за липень та серпень 2019р.;
- касова книга за 2019р.;
- касові звіти з прибутковими та видатковими документами за липень та серпень 2019р.

Згідно з наданими на дослідження бухгалтерськими документами за липень та серпень 2019 р.:

П. І. Б.	Розмір заробітної плати, що належить до виплати за липень 2019 р.	Дані платіжних відомостей про виплату авансу за липень 2019 р.	Дані платіжних відомостей про виплату заробітної плати за липень 2019 р.	Дані видаткових ордерів за серпень 1999 р. з призначенням платежу видача заробітної плати за липень 2019 р.
Самойлов С. А.	430,00	200,00	230,00	230,00
Климов Г. К.	380,00	190,00	190,00	190,00

**Завдання**

1. Провести дослідження та відповісти на поставлені запитання.

## ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

1. Базась М. Ф. Теоретико-методологічні засади судово-бухгалтерської експертизи: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. К.: МАУП, 2007. 488 с.
2. Глібко В. М. Бушак О. П. Судова бухгалтерія: підручник. К.: Юрінком Інтер, 2007. 224 с.
3. Гуцаленко Л. В., Михальчишина Л. Г., Сидорчук В. М., Пентюк І. К. Судово-бухгалтерська експертиза: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2011. 352 с.
4. Дондик Н. Я. Спеціальні бухгалтерські знання та їх застосування під час розкриття та розслідування економічних злочинів: монографія. К.: Атіка, 2007. 144 с.
5. Живко З. Б. Судова бухгалтерія: навчально-методичний посібник. К.: Атіка, 2007. 344 с.
6. Зеленецький В. С., Кротюк В. Л., Файер Д. А. Боротьба з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванням тероризму (економіко-правовий аналіз): науково-практичний посібник. Харків: Вид-во "Кроссрод", 2007. 672 с.
7. Камлик М. І. Судова бухгалтерія : підручник. К.: Експерт, 2003. 592 с.
8. Мумінова-Савіна Г. Г. Судово-бухгалтерська експертиза: навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2006. 204 с.
9. Судово-бухгалтерська експертиза: посібник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів. За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ПП «Рута», 2004. 460 с.
10. Шарманська В. М., Шарманська С. О., Головка І. В. Судова бухгалтерія: навчальний посібник К.: Центр учбової літератури, 2008. 454 с.
11. Швець В. Є. Основи бухгалтерського обліку та судово-бухгалтерської експертизи : підручник. К. : Каравела, 2008. 240 с.

## ДОДАТКОВА

1. Білоус В. Т. Координація боротьби з економічною злочинністю: монографія Ірпінь, Академія державної податкової служби України, 2005. 449 с.
2. Волкова І. А. Судово-бухгалтерська експертиза: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 84 с.
3. Живко З. Б., Франчук В. І., Живко М. О. Контрольно-ревізійна діяльність : навчальний посібник. К.: Алерта, 2018. 444 с.
4. Нашкерська Г. Методологія і практика оцінювання у фінансовому обліку : монографія. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 426 с.
5. Отенко В. І., Понікаров В. Д., Серікова Т. М. Судова бухгалтерія для менеджерів підприємств: навчальний посібник., Х.: ВД «ШЖЕК», 2005. 560 с.
6. Швецова-Водка Г. М. Документознавство: навчальний посібник. К. : Знання, 2007. 398 с.



7. Ярошенко Ф. О., Мельник П. В., Мярковський А. І. Реформування податкової системи України: теорія, методологія, практика : монографія. К. : Міністерство фінансів України, 2011. – 626 с.

### **ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ**

1. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
2. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfm.gov.ua>
4. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://www.sts.gov.ua>
5. Сайт «Бухгалтер 911». URL: <https://buhgalter911.com>
6. Сайт «Бухгалтерія». URL: <http://www.buhgalteria.com.ua>
7. Сайт «Все про бухгалтерський облік». URL: <http://www.vobu.com.ua>
8. Сайт «Податки та бухгалтерський облік». URL: <http://www.nibu.faktor.ua>